

การประเมินโครงการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 39

อมรรัตน์ พึ่งนวม¹ ผู้ช่วยศาสตราจารย์.ดร.สุขแก้ว คำสอน²

และรองศาสตราจารย์วิราพร พงศ์อาจารย์²

¹นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา สาขาวิชาวิจัยและประเมินผลการศึกษา

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

²อาจารย์ที่ปรึกษา

บทคัดย่อ

การประเมินโครงการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพของโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 39 จังหวัดอุตรดิตถ์และจังหวัดพิษณุโลก มีจุดมุ่งหมายเพื่อประเมินปัจจัยพื้นฐานและสภาวะแวดล้อมของโครงการ ประเมินกระบวนการปฏิบัติระหว่างดำเนินโครงการและประเมินผลผลิตของโครงการ โดยประยุกต์ใช้รูปแบบการประเมินของ CPO'S Evaluation Model กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการประเมินในครั้งนี้ คือ ครูผู้รับผิดชอบโครงการ จำนวน 126 คนและนักเรียนจำนวน 397 คน เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินโครงการ ได้แก่ แบบสอบถาม ชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการประเมิน พบว่า ด้านปัจจัยพื้นฐานและสภาวะแวดล้อมของโครงการ ตามความคิดเห็นของผู้รับผิดชอบโครงการ ในภาพรวมและรายข้อมีการดำเนินการอยู่ในระดับมาก และผ่านเกณฑ์การประเมินที่กำหนดไว้ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ มีการชี้แจงวัตถุประสงค์ให้กับผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทราบก่อนดำเนินโครงการ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ โรงเรียนมีการดำเนินโครงการส่งเสริมสุขภาพที่ชัดเจน ด้านกระบวนการปฏิบัติระหว่างดำเนินโครงการ ตามความคิดเห็นของผู้รับผิดชอบโครงการ ในภาพรวมและรายข้อมีการดำเนินการอยู่ในระดับมาก และผ่านเกณฑ์การประเมินที่กำหนดไว้ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ ปริมาณอาหารเพียงพอต่อความต้องการของนักเรียน และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ โรงเรียนได้จัดเวลาให้นักเรียนและครูได้ออกกำลังกายร่วมกัน ด้านกระบวนการปฏิบัติระหว่างดำเนินโครงการ ตามความคิดเห็นของนักเรียน ในภาพรวมและรายข้อมีการดำเนินการอยู่ในระดับมาก และผ่านเกณฑ์การประเมินที่กำหนดไว้ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ อาหารที่จำหน่ายให้กับนักเรียนมีความสะอาด และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ โรงเรียนมีกองทุนเพื่อช่วยเหลือนักเรียนที่มีปัญหาทางการเงิน ด้านผลผลิตของโครงการ ตามความคิดเห็นของผู้รับผิดชอบโครงการ ในภาพรวมและรายข้อมีการดำเนินการอยู่ในระดับมาก และผ่านเกณฑ์การประเมินที่กำหนดไว้ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ นักเรียนรู้วิธีการป้องกันสารเสพติด และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ชุมชนมีความพึงพอใจต่อการ

จัดกิจกรรมของโครงการและด้านผลผลิตของโครงการตามความคิดเห็นของนักเรียน ในภาพรวม และรายชื่อมีระดับการดำเนินการอยู่ในระดับมาก และผ่านเกณฑ์การประเมินที่กำหนดไว้ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ นักเรียนมีน้ำหนักร่างกายและส่วนสูงตามเกณฑ์มาตรฐาน และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ นักเรียนมีการปฏิบัติตนอย่างเหมาะสมเพื่อให้ตนเองมีสุขภาพแข็งแรงอยู่เสมอ

คำสำคัญ : การประเมินโครงการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ

The Evaluation of Health Promoting School Project in Secondary Evaluation Service Area Office 39

Amornrat Phungnuam¹ Asst.Prof.Dr. Sukkaew Comesorn²
and Assoc.Prof. Wiraporn Pongajarn²

Abstract

The Evaluation of Health Promoting School Project in secondary education service area office 39. The object of this research were to evaluate context , process and outcome by using “CPO” CPO’S Model. The samples of this research were 126 teachers that work in the school and 397 students that study in the Office of Secondary Education Area 39 in Uttaradit and Phitsanulok. The instrument was a questionnaire with rating scales. The data were analyzed by Mean and Standard Deviation.

The Result:

1. The results of context in the options of teachers was in high level and passed the standard. When we considered by the list, the highest of Mean was the list about to announce the objective before to evaluate the project. And the lowest of Mean was the list about the running of the school in this project was very clear.

2. The results of process in the options of teachers was in high level and passed the standard. When we considered by the list, the highest of Mean was the list about the food were prepared for the students enough. And the lowest was the list about the times table that can makes the students and the teacher to exercise together.

3. The results of process in the options of students was in high level and passed the standard. When we considered by the list, the highest of mean was the list about the food that were sold to the students was very health and clean. And the lowest was the list about the scholarship to help the students.

4. The results of outcome the options of teachers was in high level and passed the standard. When we considered by the list, the highest of mean was the list about the knowledge of the student to protect themselves from addictive substance. And the lowest was the list about the satisfaction in this project of the community.

5. The results of outcome the options of students was in high level and passed the standard. When we considered by the list, the highest of mean was the list about the weight and height of the student with following the standard. And the lowest was the list about the student makes themselves into a good health reasonably.

KEYWORD : The Evaluation of Health Promoting School Project

บทนำ

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 10 (พ.ศ.2550 - 2554) ด้านวิสัยทัศน์ และพันธกิจ มุ่งเน้นพัฒนานคนให้มีคุณภาพพร้อมคุณธรรมและรอบรู้อย่างเท่าทัน โดยให้คนไทยทุกคนได้รับการพัฒนาทั้งร่างกายและจิตใจ ความรู้ ความสามารถ ทักษะการประกอบอาชีพ และมีความมั่นคงในการดำรงชีวิตครอบคลุมทุกกลุ่มเป้าหมายเพื่อเสริมสร้างศักยภาพให้กับตนเองที่จะนำไปสู่ความเข้มแข็งของครอบครัว ชุมชนและสังคมไทย และการเสริมสร้างสุขภาวะคนไทยให้มีสุขภาพแข็งแรงทั้งร่างกายและจิตใจ โดยเน้นการพัฒนาระบบสุขภาพอย่างครบวงจร มุ่งการดูแลสุขภาพเชิงป้องกัน การฟื้นฟูสภาพร่างกายและจิตใจ เสริมสร้างคนไทยให้มีความมั่นคงทางอาหารและการบริโภคอาหารที่ปลอดภัย ลด ละ เลิกพฤติกรรมเสี่ยงต่อสุขภาพ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ :ออนไลน์)

ในการพัฒนาดังกล่าวจะเห็นว่าวัยเด็กและเยาวชนซึ่งเป็นกลุ่มเป้าหมายของการพัฒนาที่สำคัญยิ่งกลุ่มหนึ่งเพราะเด็กที่มีคุณภาพจะนำไปสู่การเป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพและผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพก็ต้องมาจากวัยเด็กที่ได้รับการพัฒนาอย่างถูกต้องเหมาะสมเช่นเดียวกัน สภาพสังคมและสิ่งแวดล้อมในปัจจุบันที่เป็นผลมาจากการพัฒนาทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ทำให้วิถีชีวิตของเด็กวัยเรียนและเยาวชนเปลี่ยนไป ส่งผลกระทบต่อพฤติกรรมของเด็กและเยาวชนบางกลุ่มที่ได้รับค่านิยมตามกระแสของสังคมตะวันตก นำไปสู่ปัญหาต่างๆ ซึ่งอาจเกิดได้ทั้งตัวเด็กเอง ครอบครัว สังคม สภาพแวดล้อมทั้งภายนอกและภายในโรงเรียน เช่น ยาเสพติด เพื่อนเพศสัมพันธ์ สื่อลามก สุขภาพ อุบัติเหตุและสิ่งแวดล้อม

จากปัญหาดังกล่าวหากไม่มีการวางแผนการป้องกันไว้ล่วงหน้า จะก่อให้เกิดผลเสียด้านสังคม เศรษฐกิจ การเมือง จึงมีความจำเป็นในการให้ความสำคัญในการเร่งสร้างคุณภาพทั้งทางด้านการศึกษาและด้านสุขภาพควบคู่กัน เพื่อพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีบรรลุตามจุดมุ่งหมายและหลักการตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่

แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2542 (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มาตราฐาน 6 ที่กล่าวไว้ว่าการจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาเด็กไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกายและจิตใจ ภูมิปัญญา ความรู้และคุณธรรม จริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิตสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข การที่จะให้ผู้เรียนมีคุณภาพทางการศึกษานั้น จะต้องมียุทธศาสตร์ประกอบ ได้แก่ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน คุณลักษณะที่พึงประสงค์ และสุขภาพอนามัย คือต้องให้ผู้เรียนแข็งแรง เก่ง ดี มีความสุข กล่าวคือ แข็งแรง หมายถึงนักเรียนมีสุขภาพแข็งแรงและมีสุขภาพจิตดี เก่ง หมายถึง ผู้เรียนมีความสามารถทางการเรียนและใช้ปัญญาอย่างมีเหตุผลดี หมายถึง นักเรียนมีคุณธรรม จริยธรรม และมีความสุขคือเมื่อผู้เรียนสามารถปฏิบัติได้อย่างครบถ้วนจะสามารถดำรงตนได้อย่างมีความสุข (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 : ออนไลน์)

การส่งเสริมสุขภาพถือเป็นกลวิธีหนึ่งในการทำให้บุคคลมีสุขภาพแข็งแรงซึ่งมีทิศของการส่งเสริมสุขภาพนั้น โรงเรียนจัดเป็นพื้นที่เป้าหมายในการดำเนินงานส่งเสริมสุขภาพสอดคล้องกับแนวคิดของระบบการส่งเสริมสุขภาพของประเวศ วสี (2541: 8) ที่กำหนดให้โรงเรียนเป็นจุดที่ควรส่งเสริมสุขภาพควบคู่ไปกับการศึกษาซึ่งการส่งเสริมสุขภาพที่เริ่มต้นแต่วัยเด็กจะเป็นจุดเริ่มต้นที่สำคัญ นำไปสู่การมีสุขภาพดีเมื่อเจริญเติบโตเป็นผู้ใหญ่ โดยเฉพาะวัยเด็กเป็นวัยที่มีการพัฒนาการและเปลี่ยนแปลงทางร่างกาย สติปัญญา อารมณ์และจิตใจอย่างรวดเร็ว ดังนั้นโรงเรียนจึงเป็นสถานที่เหมาะสมในการดำเนินงานส่งเสริมสุขภาพ เพราะสามารถเข้าถึงกลุ่มประชากรได้เป็นจำนวนมาก

โรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ (Health Promoting School, HPS) เกิดจากข้อเสนอแนะของคณะผู้เชี่ยวชาญด้านการส่งเสริมสุขภาพและสุขภาพศึกษาขององค์การอนามัยโลกที่ต้องการปรับเปลี่ยนโครงสร้างการดำเนินงานส่งเสริมสุขภาพในโรงเรียน เพื่อตอบสนองต่อการป้องกันปัญหาสุขภาพอนามัยของประชาชน และต้องการพัฒนาสุขภาพอนามัยของเด็กควบคู่ไปกับการศึกษาขององค์การอนามัยโลกภาคพื้นเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (SEARO) จึงได้ร่วมมือกับกระทรวงสาธารณสุข และกระทรวงศึกษาธิการจัดประชุม Intercountry Consultation on Healthy Promotion School เมื่อต้นเดือนธันวาคม 2540 ณ กรุงเทพมหานคร ที่ประชุมได้เสนอแนวคิดหลักการและแนวทางการดำเนินโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ ทุกประเทศที่เข้าร่วมประชุมเห็นด้วยในแนวทางที่เสนอ พร้อมทั้งร่วมกันกำหนดวิสัยทัศน์การสร้างเครือข่ายโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพระดับประเทศเพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารและทรัพยากรร่วมกัน (กรมอนามัย, 2544 : 9) ซึ่งองค์การอนามัยโลกได้ให้ความหมายของโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพว่าเป็นโรงเรียนที่มีขีดความสามารถที่แข็งแกร่ง มันคงที่จะเป็นสถานที่ที่มีสุขภาพอนามัยที่ดีเพื่อการอาศัยศึกษา เรียนรู้และทำงาน (คู่มือการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ : ออนไลน์)

การดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพครอบคลุมองค์ประกอบที่สำคัญ 10 ประการ คือ นโยบายโรงเรียน (School Policies) การบริหารจัดการในโรงเรียน (School Management Practices) โครงการร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชน (School/Community Projects) อนามัย

สิ่งแวดล้อมในโรงเรียน (Healthy School Environment) การให้บริการอนามัยโรงเรียน (School Health Services) สุขศึกษาในโรงเรียน (School Health Education) โภชนาการและสุขาภิบาลอาหาร(Nutrition/Food Safety) การออกกำลังกาย กีฬา และสันทนาการ (PhysicalExercise ,Sport ,Recreation) การให้คำปรึกษาและสนับสนุนทางสังคม (Counselling / SocialSupport) และการส่งเสริมสุขภาพของบุคลากรในโรงเรียน (Health Promotion for Staff) ทั้งนี้เพื่อให้โรงเรียนเป็นจุดเริ่มต้น และเป็นศูนย์กลางในการพัฒนาสุขภาพควบคู่ไปกับการศึกษา นอกจากนี้เพื่อให้เกิดการพัฒนาแบบองค์รวมในพื้นที่ของโรงเรียน สร้างกลไกการประสานงานและการปฏิบัติงานร่วมกัน จึงต้องมีการปรับเปลี่ยนวิธีการดำเนินงาน โดยอาศัยกลวิธี 4 ประการ คือ 1) ชี้แนะในกลุ่มผู้กำหนดนโยบาย สถาบันทางวิชาการ ชุมชน องค์กรส่วนท้องถิ่นผู้ปกครองโรงเรียน ครู นักเรียนประชาชนทั่วไป เพื่อให้เกิดความเข้าใจ แนวคิดและหลักการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ 2) การสร้างหุ้นส่วนภาคี เพื่อให้เกิดกลไกที่มีประสิทธิภาพในการกำหนดวิสัยทัศน์ แผนงานโครงการส่งเสริมสุขภาพร่วมกัน และช่วยในด้านวิชาการ งบประมาณ รวมทั้งกลวิธีในการดำเนินการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพของภาคีสมาชิก 3) การเสริมสร้างความเข้มแข็งระดับท้องถิ่น เพื่อให้เกิดเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพในท้องถิ่นของตนอย่างแท้จริง 4) การวิจัยและประเมินผลเพื่อพัฒนาองค์ความรู้ และรูปแบบการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพที่มีประสิทธิภาพในพื้นที่ ตลอดจนการวิจัยที่จะช่วยในการกำหนดนโยบาย และทิศทางของโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพในอนาคต (คู่มือการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ : ออนไลน์)

สำหรับประเทศไทย กระทรวงสาธารณสุขโดยกรมอนามัยได้กำหนดโครงการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพเป็นยุทธศาสตร์ที่สำคัญในการพัฒนาศักยภาพการดูแลสุขภาพของเด็กวัยเรียนและผู้ที่เกี่ยวข้อง โดยมีวัตถุประสงค์ให้โรงเรียนเป็นจุดเริ่มต้นและเป็นจุดศูนย์กลางในการพัฒนาสุขภาพควบคู่ไปกับการศึกษาด้วยการบูรณาการการงานส่งเสริมสุขภาพ ควบคุมป้องกันโรค และอนามัยสิ่งแวดล้อมให้เกิดการพัฒนาแบบองค์รวมในโรงเรียน ในพื้นที่โรงเรียนสร้างกลไกการประสานงานและปฏิบัติร่วมกันระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน องค์กรบริหารส่วนท้องถิ่นและชุมชน และมีนโยบายให้พื้นที่ดำเนินการโครงการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพตั้งแต่ปี พ.ศ. 2541 (กรมอนามัย : 2544)

จากการศึกษาผลการประเมินโครงการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ แม้ว่าจะมีการดำเนินงานมานานนับสิบปี แต่ส่วนใหญ่จะเป็นการประเมินโครงการในโรงเรียนใดโรงเรียนหนึ่ง และการประเมินระดับเขตพื้นที่ในภาคอื่นๆ แต่ในจังหวัดพิษณุโลกและจังหวัดอุตรดิตถ์ยังไม่มีผู้ที่ประเมินโครงการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ ดังนั้นผู้วิจัยต้องการประเมินโครงการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ ในโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 39 ซึ่งเป็นโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดพิษณุโลกและจังหวัดอุตรดิตถ์ โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาผลการดำเนินโครงการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพของโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่

การศึกษามัธยมศึกษาเขต 39 ว่ามีการปฏิบัติงานในระดับมากน้อยเพียงใด ซึ่งจะเป็นข้อมูลให้ผู้บริหารของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 39 และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องที่จะนำไปเป็นสารสนเทศที่ได้ไปแก้ไขและพัฒนาโครงการให้มีประสิทธิภาพให้มากขึ้น

จุดมุ่งหมายของการวิจัย

เพื่อประเมินโครงการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ โรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 39 ซึ่งผู้ประเมินได้ประยุกต์ใช้รูปแบบการประเมิน CPO'S Evaluation Model ใน 3 องค์ประกอบ ดังนี้

1. เพื่อประเมินปัจจัยพื้นฐานและสภาวะแวดล้อมของโครงการ (Context)
2. เพื่อประเมินกระบวนการปฏิบัติระหว่างดำเนินโครงการ (Process)
3. เพื่อประเมินผลผลิตของโครงการ (Outcome)

วิธีดำเนินการวิจัย

ตัวแปรที่ใช้ในการประเมินครั้งนี้ ได้แก่

1. ปัจจัยพื้นฐานด้านสภาวะแวดล้อมของโครงการ ได้แก่ ความต้องการจำเป็น ความเป็นไปได้ วัตถุประสงค์และความพร้อมของโครงการ
2. กระบวนการปฏิบัติระหว่างดำเนินโครงการ ได้แก่ การดำเนินงานเกี่ยวกับการจัดอนามัยสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน การให้บริการอนามัยโรงเรียน สุขศึกษาในโรงเรียน โภชนาการและสุขภาพอาหาร การออกกำลังกาย กีฬาและสันทนาการ การให้คำปรึกษาและการสนับสนุนทางสังคมและการส่งเสริมสุขภาพบุคลากรในโรงเรียน
3. ผลผลิตของโครงการ ได้แก่ ผลกระทบและประโยชน์ของโครงการที่มีต่อนักเรียน

ประชากรที่ใช้ในการประเมิน

ประชากรที่ใช้ในการประเมินในครั้งนี้ ได้แก่ ครูและนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 39 จังหวัดอุดรธานีและจังหวัดพิษณุโลก เป็นครูจำนวน 2,663 คนและนักเรียนจำนวน 49,769 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการประเมินในครั้งนี้ คือ ครูและนักเรียนที่สังกัดโรงเรียนมัธยมศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 39 จังหวัดอุดรธานีและจังหวัดพิษณุโลก แบ่งเป็น ครูจำนวน 126 คน จำนวน นักเรียนจำนวน 398 คน โดยใช้วิธีการสุ่มดังนี้

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วยแบบสอบถามเกี่ยวกับโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ แบบสอบถาม มีจำนวน 2 ฉบับ ดังนี้

แบบสอบถามฉบับที่ 1 ใช้สำหรับครูผู้รับผิดชอบโครงการ ความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานโครงการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ ใน 3 ด้าน คือ ด้านปัจจัยพื้นฐานด้านสภาวะแวดล้อมของโครงการ ด้านกระบวนการปฏิบัติระหว่างดำเนินโครงการและด้านผลผลิตของโครงการ ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ

แบบสอบถามฉบับที่ 2 ใช้สำหรับนักเรียน ความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานเกี่ยวกับโครงการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ ใน 2 ด้านคือ ด้านกระบวนการปฏิบัติระหว่างดำเนินโครงการและด้านผลผลิตของโครงการ ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ

ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้ประเมินได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือตามขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับโครงการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ
2. ศึกษาทฤษฎีแนวคิดเกี่ยวกับการประเมินโครงการและกำหนดรูปแบบของการประเมินโครงการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพตามรูปแบบการประเมิน CPO
3. ศึกษาโครงการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 39 แล้วกำหนดตัวชี้วัดและกรอบประเด็นในการประเมิน
4. สร้างแบบสอบถามให้ครอบคลุมตัวชี้วัดที่กำหนดโดยแบบสอบถามที่ใช้สอบถามครูจะประกอบด้วยด้านปัจจัยพื้นฐานด้านสภาวะแวดล้อมของโครงการ ด้านกระบวนการปฏิบัติระหว่างดำเนินโครงการและด้านผลผลิตของโครงการและแบบสอบถามที่ใช้สอบถามนักเรียนจะประกอบด้วย ด้านกระบวนการปฏิบัติระหว่างดำเนินโครงการและด้านผลผลิตของโครงการ ตามรูปแบบที่ใช้ในการประเมินคือรูปแบบของ CPO
5. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นนำเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และนำไปปรับปรุงแก้ไข
6. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไข ให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาพิจารณาค่า IOC (IOC : Item - Objective Congruenes) เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คนลงความเห็นว่าคุณค่าในแต่ละข้อวัดได้ตรงประเด็นที่ต้องการหรือไม่ โดยข้อที่มีค่าความสอดคล้อง เท่ากับ +1 ไม่แน่ใจ เท่ากับ 0 และข้อที่ไม่สอดคล้อง เท่ากับ -1 ผู้เชี่ยวชาญประกอบด้วย
 - 6.1 รองศาสตราจารย์บุญรักษา ตันตย์เจริญรัตน์ ข้าราชการบำนาญ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม
 - 6.2 ดร.ปณณวิชญ์ ไบกุลหลาบ อาจารย์ประจำสาขาวิชาวิจัยและประเมินผล การศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

6.3 ดร.ชนม์ชกรณ์ วรอินทร์ อาจารย์ประจำสาขาวิชาวิจัยและประเมินผล
การศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

6.4 ดร.สมหมาย อ่ำดอนกลอย อาจารย์ประจำสาขาวิชาการบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

6.5 นายประสงค์ สินเดช ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านโคกวิทยาคม อำเภอบ้านโคก
จังหวัดอุดรธานี

7. นำผลการพิจารณาจากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน มาคำนวณตามสูตรเพื่อหาค่าดัชนี
ความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับประเด็นที่ต้องการถาม จากนั้นคัดเลือกข้อคำถามที่มีดัชนี
ความสอดคล้องที่มีค่าตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป (พวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2540 : 11) พบว่าได้ ค่าดัชนีความ
สอดคล้อง มีค่าระหว่าง .60 - 1.00 ซึ่งผ่านเกณฑ์ที่กำหนดไว้ทุกข้อ

8. ปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญและนำเสนอแก่อาจารย์
ที่ปรึกษาเพื่อปรับปรุงแก้ไข

9. นำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นครูที่รับผิดชอบโครงการและ
นักเรียนโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพจำนวน 30 คนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจริง เพื่อตรวจสอบความ
เชื่อมั่น (Reliability) ด้วยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบราค (α) โดยแบบสอบถาม
ฉบับของครูมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.96 และแบบสอบถามฉบับของนักเรียน มีค่าความเชื่อมั่น
เท่ากับ 0.91 (ดังแสดงในภาคผนวก)

10. นำมาปรับปรุงแก้ไขแล้วมาจัดพิมพ์เป็นฉบับสมบูรณ์และนำไปเก็บข้อมูล
การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม
ทั้งหมดมาทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS ดังนี้

ความคิดเห็นเกี่ยวกับโครงการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล
คือ ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$)

2. ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

ผลการวิจัย

1. การประเมินด้านปัจจัยพื้นฐานด้านสภาวะแวดล้อมของโครงการ โรงเรียนส่งเสริม
สุขภาพของโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 39 ตาม
ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานของครูผู้รับผิดชอบโครงการ ในภาพรวมและรายข้ออยู่
ในระดับมาก และผ่านเกณฑ์การประเมินที่กำหนดไว้ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ มีการชี้แจง

วัตถุประสงค์ให้กับผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทราบก่อนดำเนินโครงการ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ โรงเรียนมีการดำเนินโครงการส่งเสริมสุขภาพที่ชัดเจน

2. การประเมินด้านกระบวนการปฏิบัติระหว่างดำเนินโครงการ โรงเรียนส่งเสริมสุขภาพของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 39

2.1 การประเมินด้านกระบวนการปฏิบัติระหว่างดำเนินโครงการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพตามระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานของครูผู้รับผิดชอบโครงการ ในภาพรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก และผ่านเกณฑ์การประเมินที่กำหนดไว้ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ ปริมาณอาหารเพียงพอต่อความต้องการของนักเรียน และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ โรงเรียนได้จัดเวลาให้นักเรียนและครูได้ออกกำลังกายร่วมกัน

2.2 การประเมินด้านกระบวนการปฏิบัติระหว่างดำเนินโครงการโรงเรียนในโรงเรียนของโครงการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 39 ตามระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานของนักเรียนในภาพรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก และผ่านเกณฑ์การประเมินที่กำหนดไว้ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ อาหารที่จำหน่ายให้กับนักเรียนมีความสะอาด และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ โรงเรียนมีกองทุนเพื่อช่วยเหลือนักเรียนที่มีปัญหาทางการเงิน

3. การประเมินด้านผลผลิตของโครงการ โรงเรียนส่งเสริมสุขภาพของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 39

3.1 การประเมินด้านผลผลิตของโครงการ โรงเรียนส่งเสริมสุขภาพของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 39 ตามระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับผลการดำเนินงานของครูผู้รับผิดชอบโครงการ ในภาพรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก และผ่านเกณฑ์การประเมินที่กำหนดไว้ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ นักเรียนรู้วิธีการป้องกันสารเสพติด และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ชุมชนมีความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมของโครงการ

3.2 การประเมินด้านผลผลิตของโครงการ โรงเรียนส่งเสริมสุขภาพของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 39 ตามระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับผลการดำเนินงานของนักเรียน ในภาพรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก และผ่านเกณฑ์การประเมินที่กำหนดไว้ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ นักเรียนมีน้ำหนักและส่วนสูงตามเกณฑ์มาตรฐาน และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ นักเรียนมีการปฏิบัติตนอย่างเหมาะสมเพื่อให้ตนเองมีสุขภาพแข็งแรงอยู่เสมอ

อภิปรายผล

การประเมินโครงการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพของ โรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 39 ผู้ประเมินอภิปรายผลดังนี้

1. ด้านปัจจัยพื้นฐานและสภาวะแวดล้อมของโครงการ ตามความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานของครูผู้รับผิดชอบโครงการ ในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก และผ่านเกณฑ์การประเมินที่กำหนดไว้ ด้านที่มีค่าเฉลี่ยผลการดำเนินงานสูงเป็นอันดับแรกคือ ด้านวัตถุประสงค์ของโครงการ รองลงมาคือ ด้านความเป็นไปได้ของโครงการและด้านที่มีค่าเฉลี่ยผลการดำเนินงานน้อยที่สุด คือ ด้านความเป็นไปได้ของโครงการและด้านความพร้อมของโครงการ ซึ่งสอดคล้องกับการประเมินของวินัย จันทรล้อย (2552) ที่ประเมินโครงการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพโรงเรียนสุเหร่าชรี (ราษฎร์สามัคคี) สำนักงานเขตสะพานสูง กรุงเทพมหานคร และธิดา นิมพลี (2549) ที่ประเมินโครงการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้รับผิดชอบโครงการมีผลการประเมินด้านสภาพแวดล้อมเกี่ยวกับความเหมาะสมและสอดคล้องของวัตถุประสงค์และเป้าหมายของโครงการตามมีความเหมาะสมโดยรวมอยู่ในระดับมาก ผ่านเกณฑ์การประเมิน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะโรงเรียนมีการชี้แจงวัตถุประสงค์ของโครงการให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทราบก่อนดำเนินโครงการ วัตถุประสงค์ของโครงการมีความสอดคล้องกับสภาพปัญหาของนักเรียนและวัตถุประสงค์ของโครงการระบุถึงสิ่งที่ต้องการให้เกิดขึ้นหลังจากการดำเนินโครงการอย่างชัดเจน และสอดคล้องกับการประเมินของอนันต์ นกน้อย (2554) ที่ประเมินโครงการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพของโรงเรียนบ้านสระตาพรหม ผลการประเมินโครงการภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในรายข้อ พบว่า การประเมินความเหมาะสมด้านปัจจัยเบื้องต้นของโครงการ ด้านการประชุมวางแผนและแต่งตั้งคณะกรรมการฝ่ายต่างๆ ในการดำเนินงาน มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด

2. ด้านกระบวนการปฏิบัติระหว่างดำเนินโครงการตามความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานของครูผู้รับผิดชอบโครงการและนักเรียน ในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก และผ่านเกณฑ์การประเมินที่กำหนดไว้

2.1 ด้านกระบวนการปฏิบัติระหว่างดำเนินโครงการตามความคิดเห็นของครูผู้รับผิดชอบโครงการที่มีค่าเฉลี่ยสูง คือ ด้าน โรงเรียนมีกองทุนเพื่อช่วยเหลือนักเรียนที่มีปัญหาทางการเงิน ทั้งนี้เนื่องจากทางโรงเรียนอาจมีงบประมาณที่สนับสนุนด้านการเงินแก่นักเรียนที่เรียนดีแต่มีปัญหาทางการเงิน โดยจัดเป็นเงินปัจจัยอุดหนุนของโรงเรียน ค่าอาหารกลางวัน ค่ารถเพื่อการเดินทางและทุนการศึกษา ซึ่งตรงกับองค์ประกอบด้านการให้คำปรึกษาและการสนับสนุนทางสังคมที่ควรมีแนะแนวด้านเศรษฐกิจ สังคมและปัญหาการเรียนแก่นักเรียนและผู้ปกครองและมีกองทุนสนับสนุนและสงเคราะห์นักเรียน ที่มีปัญหา

2.2 ด้านโรงเรียนมีระบบระบายน้ำเพื่อไม่ให้น้ำท่วมขัง ทั้งนี้เนื่องจากโรงเรียนอยู่ในพื้นที่ที่ราบลุ่มอาจส่งผลให้เกิดน้ำท่วมขังในบริเวณต่างๆของโรงเรียน โรงเรียนได้รับการจัดสรรงบประมาณในการดำเนินงานด้านต่างๆ น้อยไม่เพียงพอต่อการดำเนินงานการจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน แต่ประกาศใช้พระราชบัญญัติการศึกษาภาคบังคับ พ.ศ. 2545 มีการจัดสรรงบประมาณ

ในลักษณะรายหัวทำให้โรงเรียนจะได้รับการจัดสรรงบประมาณเพิ่มขึ้น แต่การดำเนินการดังกล่าวผู้บริหารโรงเรียน ครู นักเรียนและผู้ปกครองต้องให้ความสำคัญ มีส่วนร่วมในการสนับสนุนการจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนที่เอื้อต่อสุขภาพของนักเรียนอย่างเต็มที่ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของไชยยุทธ คำแหง (2553) ที่ประเมินโครงการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพของโรงเรียนเทศบาลบ้านนาเหนือ โดยใช้รูปแบบการประเมินแบบชิปปี้ (CIPP Mode) ประเมินโครงการในด้านการกระบวนการ ความเหมาะสมของกระบวนการดำเนินงานตามโครงการที่ปฏิบัติจริง มีความเหมาะสมโดยรวมอยู่ในระดับมาก ผ่านเกณฑ์การประเมินและด้านวัสดุอุปกรณ์ มีไม่เพียงพอกับความต้องการอันมีผลมาจากงบประมาณมีจำกัดทำให้ขาดวัสดุอุปกรณ์ที่เอื้อต่อการดำเนินงานโครงการได้ดีไม่เท่าที่ควร

2.3 ด้านกระบวนการปฏิบัติระหว่างดำเนินโครงการตามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีค่าเฉลี่ยสูงคือ ด้านอาหารที่จำหน่ายให้กับนักเรียนมีความสะอาดและปรุงเสร็จใหม่ๆ ทั้งนี้เนื่องจากโรงเรียนมีการควบคุมการจำหน่ายและกระบวนการทำของผู้ขายในโรงเรียนจึงทำให้อาหารที่ได้มีคุณภาพ สะอาด ปลอดภัยกับนักเรียน ซึ่งตรงกับ องค์ประกอบของโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพในด้านโภชนาการและสุขาภิบาลอาหาร ที่กล่าวว่า โรงเรียนต้องมีการดำเนินงานตามหลักสุขาภิบาลเกี่ยวกับ สถานที่รับประทานอาหารและบริเวณทั่วไป สถานที่เตรียมและปรุงอาหาร ภาชนะอุปกรณ์และให้ความรู้สุขศึกษาเรื่องสุขาภิบาลอาหารแก่นักเรียน ผู้ปรุงอาหารและผู้จำหน่ายอาหาร สอดคล้องกับการศึกษาของจิตา ฉิมพลี (2549) ที่ประเมินโครงการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี พบว่า ผลการประเมินโครงการตามความคิดเห็นของนักเรียนมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก และผ่านเกณฑ์การประเมิน

2.4 ด้านกระบวนการปฏิบัติระหว่างดำเนินโครงการตามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีค่าเฉลี่ยน้อย คือ โรงเรียนมีห้องสุขาที่ถูกสุขลักษณะ โรงเรียนมีการจัดบริการแนะแนวด้านสุขภาพแก่นักเรียน โรงเรียนมีอ่างล้างมือในโรงเรียนอย่างเพียงพอ ทั้งนี้เนื่องจากโรงเรียนอาจมีปัญหาด้านการเงินที่ไม่มียกสนับสนุนเพียงพอต่อการจัดสถานที่และอนามัยสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน โรงเรียนบางโรงเรียนอาจจะอยู่ในพื้นที่ที่ไกลจากตัวเมืองจึงทำให้การจัดบริการด้านแนะแนวสุขภาพอาจจะไม่ทั่วถึง ซึ่งสอดคล้องกับแนวทางการจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน ที่ต้องมีการควบคุมดูแลปรับปรุงสิ่งแวดล้อมต่างๆให้โรงเรียนให้อยู่ในสภาพที่สามารถป้องกันโรคและช่วยลดอุบัติเหตุ เช่น ห้องสุขามีจำนวนเพียงพอและถูกสุขลักษณะ มีอ่างล้างมือบริเวณห้องส้วมและโรงอาหารที่สะอาดและเพียงพอ

3. ด้านผลผลิตของโครงการ

3.1 นักเรียนรู้วิธีการป้องกันสารเสพติด ทั้งนี้เนื่องจาก โรงเรียนส่วนใหญ่ร่วมมือกับสถานีตำรวจที่จัดทำโครงการโรงพักจำลองและประกอบกับการส่งเสริมระเบียบวินัยในโรงเรียนซึ่งบางโรงเรียนจัดทำโครงการของกิจการนักเรียนขึ้น จึงทำให้นักเรียนส่วนใหญ่รู้จักวิธีการป้องกันสารเสพติด อีกทั้งโรงเรียนยังเผยแพร่วิธีการดูแลตนเองที่เหมาะสมเพื่อให้นักเรียน

ปลอดภัยจากสารเสพติด ซึ่งตรงกับนโยบายของรัฐบาลที่ต้องการให้สถานศึกษาปลอดภัย และปราศจากสิ่งเสพติด

3.2 ด้านผลผลิตของนักเรียน ตามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีค่าเฉลี่ยสูง คือ นักเรียนมีน้ำหนักและส่วนสูงตามเกณฑ์มาตรฐาน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหาร ครูและผู้ปกครองให้ความสนใจต่อการดูแลสุขภาพของนักเรียน ส่งเสริมให้นักเรียนมีภาวะการเจริญเติบโตตามวัย จัดอาหารที่มีคุณค่าต่อสุขภาพให้กับนักเรียน ผู้ปกครองมีการให้นักเรียนดื่มนมเป็นประจำ อีกทั้งทางครูประจำชั้นมีการดำเนินการวัดส่วนสูงและน้ำหนัก ภาคเรียนละ 2 ครั้ง เพื่อนำข้อมูลที่ได้แปลผลเป็นข้อมูลในการดูแลสุขภาพของนักเรียนต่อไป ซึ่งสอดคล้องกับการประเมินของฉวีวรรณ แซ่ซี (2546) ที่ประเมินโครงการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพในจังหวัดนครศรีธรรมราช ที่พบว่า ด้านโภชนาการและสุขภาพอยู่ในระดับดี คือ นักเรียนได้รับการเฝ้าระวังการเจริญเติบโต โดยการชั่งน้ำหนัก วัดส่วนสูงและแปลผลปีละ 2 ครั้ง ในเดือนกรกฎาคมและเดือนมกราคม

3.3 ด้านผลผลิตของโครงการ ตามความคิดเห็นของครูผู้รับผิดชอบโครงการที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับน้อยที่สุด คือ ชุมชนมีความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมของโครงการ อาจเนื่องมาจากการประสานงานและการให้ความเข้าใจด้านของการให้ข้อมูลโครงการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพระหว่างโรงเรียนและชุมชนยังไม่เพียงพอ ทั้งนี้ทำให้ทราบได้ว่าการส่งเสริมสุขภาพของนักเรียนจำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือระหว่างโรงเรียนและชุมชนแต่ในกิจกรรมโรงเรียน ชุมชน มีส่วนร่วมวิเคราะห์ปัญหา ร่วมวางแผน ร่วมดำเนินการ ร่วมตรวจสอบทบทวน และแก้ไขปัญหาสุขภาพที่เกิดขึ้นในท้องถิ่นซึ่งจะสอดคล้องกับแนวคิดโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพที่ต้องการพลังอำนาจประชาชน ครอบครัวและชุมชน เพื่อเพิ่มศักยภาพในการแก้ปัญหาสุขภาพเกิดสภาวะสุขภาพที่ดีแก่ประชาชน และชุมชน และเกิดความยั่งยืนในการดำเนินโครงการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ และสอดคล้องกับการศึกษาของ ธีรธยา พลชา (2546) ประเมินโครงการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพของอำเภอวังสะพุง จังหวัดเลย ที่พบปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะว่า บุคลากรส่วนใหญ่มีความคิดเห็นสอดคล้องกัน ขาดการสนับสนุนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องชุมชนมีส่วนร่วมน้อย ข้อเสนอแนะ สร้างการมีส่วนร่วมในโครงการของชุมชน ด้านกระบวนการ ขาดการประสานงานระหว่างชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ขาดการวางแผนร่วมกันระหว่างคณะกรรมการ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ ฉวีวรรณ แซ่ซี (2546) ประเมินโครงการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพในจังหวัดนครศรีธรรมราชที่พบว่า ปัญหาและอุปสรรคที่พบในการดำเนินโครงการคือ ขาดความร่วมมือจากชุมชน บุคลากรมีน้อย ขาดความรู้ ขาดขวัญและกำลังใจขาดที่ปรึกษาแนะนำในการปฏิบัติงาน ขาดการประสานงาน

3.4 ด้านผลผลิตของโครงการตามความคิดเห็นของนักเรียน ข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ นักเรียนมีวิธีการปฏิบัติตนอย่างเหมาะสมเพื่อให้ตนเองมีสุขภาพแข็งแรงอยู่เสมอ ทั้งนี้เนื่องจากนักเรียนยังไม่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการดูแลสุขภาพของตนเอง โรงเรียนควรสอดแทรกความรู้ดังกล่าวในการจัดการเรียนการสอนและโรงเรียนควรรณรงค์ส่งเสริมให้ความรู้

แก่นักเรียนเรื่องประโยชน์และโทษของการไม่ดูแลสุขภาพ เพื่อให้นักเรียนเกิดความตระหนัก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชีระพันธ์ ชวนจิตต์ (2549) ที่ประเมินผลการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพของโรงเรียนเทศบาล 2 (วัดโน) เทศบาลนครสมุทรปราการ จังหวัดสมุทรปราการ และสอดคล้องกับงานวิจัยของอบชัย เวียนวัน(2551) ที่ประเมินโครงการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพของโรงเรียนบ้านตอแก อำเภอสะไกร จังหวัดหนองคาย ที่พบว่า การประเมินภาวะโภชนาการของนักเรียนมีน้ำหนักส่วนสูงและส่วนสูงตามเกณฑ์มาตรฐาน และปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงานพบว่า การแก้ไขพฤติกรรมด้านสุขภาพอนามัยเป็นสิ่งที่ต้องใช้เวลานานและเห็นผลช้า การประชาสัมพันธ์การดำเนินงานในกิจกรรมต่างๆยังไม่ทั่วถึง และยังสอดคล้องกับผลการดำเนินโครงการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพทั้ง 10 องค์ประกอบส่งผลให้นักเรียนได้รับการส่งเสริมสุขภาพให้มีสุขนิสัย สุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดีอย่างเป็นระบบต่อเนื่องและยั่งยืน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุภาพร แซ่อึ้ง (2551)ที่ได้ทำการประเมินโครงการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพกลุ่มโรงเรียนเอกชนสามัญ อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี ที่พบว่า ข้อเสนอแนะที่สำคัญของโครงการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพคือ ควรให้ความรู้และสร้างความตระหนักแก่นักเรียนในด้านการดูแลสุขภาพ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. โรงเรียนควรตรวจสอบสภาพปัญหาของนักเรียนก่อนการดำเนินโครงการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ เพื่อวางแผนการจัดกิจกรรม กำหนดวิธีการแก้ไขปัญหานักเรียนก่อนการดำเนินโครงการและสามารถแก้ไขปัญหาได้
2. โรงเรียนควรจัดการด้านงบประมาณ อาคารสถานที่ บุคลากร วัสดุอุปกรณ์ให้เพียงพอต่อการจัดกิจกรรมโครงการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ
3. โรงเรียนควรมีการทำทอระบายน้ำ ถึงขยะ ห้องสุขาที่ถูกสุขลักษณะและการปรับปรุงบริเวณอาคารสถานที่ของโรงเรียน
4. โรงเรียนควรให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินโครงการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ ตั้งแต่การวิเคราะห์ปัญหา วางแผน ดำเนินการจนกระทั่งการแก้ไขปัญหาด้านสุขภาพของผู้เรียน
5. โรงเรียนควรมีการจัดสถานที่ อุปกรณ์ที่เอื้อต่อการออกกำลังกาย

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรประเมินโครงการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพซ้ำโดยใช้รูปแบบการประเมิน (Evaluation Model) แบบอื่นๆโดยเจาะลึกโรงเรียนใดโรงเรียนหนึ่งโดยเฉพาะและศึกษาข้อมูลเชิงคุณภาพ เพื่อให้ได้ข้อมูลสารสนเทศในแง่มุมอื่นที่จะใช้พัฒนาโครงการให้มีประสิทธิภาพต่อไป

2. ควรทำการประเมินโครงการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพของโรงเรียนในเขตพื้นที่การศึกษาอื่นๆ
3. ควรศึกษาถึงอุปสรรคของการมีส่วนร่วมของชุมชนในการดำเนินงานโครงการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ
4. ควรศึกษาความรู้ ความเข้าใจ ของบุคลากรเกี่ยวกับการปฏิบัติงานโครงการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ

เอกสารอ้างอิง

- กรมอนามัย. กระทรวงสาธารณสุข. (2544). แนวทางการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทยจำกัด.
- ฉวีวรรณ แซ่ซี้. (2546). การประเมินโครงการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพในจังหวัดนครศรีธรรมราช. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์ (สาขาวิจัยและวัดผลการศึกษา). บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์. เข้าถึงได้จาก : <http://kb.psu.ac.th/psukb/handle/2553/3143> (วันที่ค้นข้อมูล 10 มีนาคม 2554).
- ไชยยุทธ คำแหง. (2553). การประเมินโครงการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพของโรงเรียนเทศบาล บ้าน นาเหนือ. เข้าถึงได้ จาก : www.kroobannok.com/48582 (วันที่ค้นข้อมูล 10 มีนาคม 2554).
- ธิดา นิมพลี. (2549). การประเมินโครงการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาชลบุรี. ปรินญาการศึกษามหาบัณฑิต (สาขาการบริหารการศึกษา). บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา. เข้าถึงได้จาก : <http://dcms.thailis.or.th/dcms/basic.php> (วันที่ค้นข้อมูล 10 มีนาคม 2554).
- ธีรธยา พลชา. (2546). การประเมินโครงการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพของอำเภอวังสะพุง จังหวัดเลย. ปรินญาการศึกษามหาบัณฑิต (สาขาบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร. เข้าถึงได้จาก : <http://dcms.thailis.or.th/dcms/basic.php> (วันที่ค้นข้อมูล 10 มีนาคม 2554).
- ธีระพันธ์ ชวนจิตต์. (2549). ประเมินผลการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพของโรงเรียนเทศบาล 2 (วัดใน) เทศบาลนครสมุทรปราการ จังหวัดสมุทรปราการ. เข้าถึงได้จาก : www.slideshare.net/omsnooo/5-15719537 (วันที่ค้นข้อมูล 20 เมษายน 2554).
- ประเวศ วะสี. (2541). บนเส้นทางสายใหม่การส่งเสริมสุขภาพวิถีชีวิตและสังคม. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์หมอชาวบ้าน.

- วินัย จันทร้อย. (2552). การประเมินโครงการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพโรงเรียนสุเหร่าชีรอ (ราษฎร์ สามัคคี) สำนักงานเขตสะพานสูง กรุงเทพมหานคร. เข้าถึงได้จาก : <http://www.suraoseraw.ac.th/New%20Folder/kutyor.pdf> (วันที่ค้นข้อมูล 10 มีนาคม 2554).
- สุภาพร แซ่อึ้ง. (2551). การประเมินโครงการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพกลุ่มโรงเรียนเอกชน สามัญ อำเภอบึง จังหวัดยะลา. ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (การประเมิน การศึกษา). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. เข้าถึงได้จาก : <http://dcms.thailis.or.th/dcms/basic.php> (วันที่ค้นข้อมูล 10 มีนาคม 2554).
- อนันต์ นกน้อย. (2554). รายงานการประเมินโครงการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพของ โรงเรียนบ้านสระตาพรหม. เข้าถึงได้ จาก : www.vcharkarn.com/vcafe/198802 (วันที่ค้นข้อมูล 20 เมษายน 2554).